

Baronesa

prosinec 2013, leden, únor 2014

*Na tomto zdánlivě archaickém obrázku fotografa Waldemara Skorupy je zachycen ohon **komety Lovejoy** (C/2013 R1), která se v prosinci 2013 po všem dramatickém kometárním dění stala nejjasnější vlasatí letošní zimy. Kometa bude malými dalekohledy vidět až do konce ledna. Fotografické struktury v ohonu jsou důkazem silné interakce slunečního větru s uvolněným materiálem z kometárního jádra. Jako sfouknutá zápalka ve větru...*

čtvrtletník Hvězdárny barona Artura Krause

DDM DELTA Pardubice, ul. Gorkého 2658

Astronomické zajímavosti na zimu 2013/2014

Merkur	na přelomu ledna a února za soumraku nízkou nad jihozápadem
Venuše	do poloviny ledna nízkou na večerní obloze, od konce ledna za rozbřesku
Mars	v druhé polovině noci, v únoru již po většinu noci kromě večera
Jupiter	viditelný celou noc, v únoru kromě rána
Saturn	na ranní obloze, viditelnost se zlepšuje v druhé polovině noci

Pozn.: Časové údaje jsou platné pro středoevropský čas (SEČ).

Měsíc	Nov nastává	03. 12. v	01:23	01. 1. ve	12:14	
	První čtvrt' nastává	09. 12. v	16:11	08. 1. ve	04:39	06. 2. ve 20:21
	Úplněk nastává	17. 12. v	10:28	16. 1. v	05:51	15. 2. v 00:52
	Poslední čtvrt' nastává	25. 12. ve	14:47	24. 1. v	06:18	22. 2. v 18:15
	Nov nastává			30. 1. ve	02:34	01. 3. v 08:58

Slunce Dny se po zimním slunovratu prodlužují.

Dne **21. 12. 2013 v 18:10** Slunce vstupuje do znamení Kozyroha – *zimní slunovrat*.
V neděli **1. 12. 2013** vychází v 7:37, zapadá v 16:01 SEČ;
v pátek **28. 2. 2014** vychází v 6:46, zapadá v 17:40 SEČ.

Nejzajímavější úkazy a události

Celý prosinec a leden: Kometa Lovejoy na večerní a ranní obloze

Kometa C/2013 R1 Lovejoy je díky vysoké aktivitě pozorovatelná na hranici viditelnosti pouhými očima. Její jasná hlava připomíná rozmazanou kulovou hvězdokupu. Kometa se 14. prosince ocitá v přísluní, nicméně díky dobré geometrii dráhy lze kometu sledovat dlouhodobě na ranní i na večerní obloze. V průběhu prosince přechází z Pastýře do Herkula, kde začne pomalu slábnout. Nejlepší podmínky k jejímu pozorování jsou na začátku prosince 2013 a na přelomu roku, kdy neruší Měsíc. Daleko od zdrojů světelného znečištění vyniká v malých dalekohledech i pouhými očima tenký ohon. Aktuální informace naleznete na webových stránkách www.kommet.cz.

3. - 4. ledna ráno: Maximum meteorického roje Kvadrantidy

Maximum každoročně neaktivnějšího meteorického roje tentokrát nastává za příznivých podmínek. Vůbec neruší Měsíc a na tmavé obloze za maxima aktivity, zejména v ranních hodinách při maximální výšce radiantu nad obzorem spadne okolo 100 meteorů v hodině. Maximum nastane 3. ledna večer, vyplatí se pozorovat obě rána kolem maxima.

5. ledna: Jupiter v opozici se Sluncem

Planeta Jupiter se ocitá na opačné straně oblohy než Slunce, je tedy pozorovatelná od soumraku do úsvitu celou noc. Začíná tak přibližně čtyřměsíční okénko nejlepších podmínek pro sledování Jupiteru. Díky poloze v souhvězdí Blíženců se planeta za posledních 12 let dostává na našem území nejvýše nad obzor. V dalekohledu jsou pozorovatelné oblačné pásy a nejjasnější měsíce planety – Ío, Europa, Ganymedes a Callisto.

Hvězdárna barona Artura Krause pro veřejnost

Hvězdárna barona Artura Krause ve spolupráci s *Astronomickou společností Pardubice* pro Vás připravila přednášky na zajímavá témata probíhající po celý školní rok 2013/2014 mimo letní měsíce, ve kterých se činnost hvězdárny přesunuje na letní tábory a různá astronomická soustředění.

Mimo jiné obsahuje programový sortiment hvězdárny velmi zajímavé audiovizuální pořady, zajímavé experimenty a program pro objednané skupiny různých věkových kategorií. Veškeré informace naleznete na webu www.astropardubice.cz.

Na Hvězdárně barona Artura Krause se nachází automatizovaný zrcadlový dalekohled o průměru 0,45 m. Je to jeden z největších dalekohledů v České republice určený pro popularizaci astronomie a pozorování pro veřejnost. **Přijďte se podívat! Těšíme se na Vaši návštěvu.**

Připravované přednášky a akce pro veřejnost

- **Celý leden** – Akce „*Trpaslíci a obři*“. Díky opozici Jupiteru se Sluncem se obří planeta dá pozorovat od ledna po celou noc. Je ovšem tím největším obrem zimní oblohy? Dozvíte se při večerních pozorováních každé úterý, středu a čtvrtek mezi 18. a 20. hodinou.
- **Pátek 31. ledna od 19 hodin** – Přednáška „*Uganda 2013 aneb Lov perel a diamantů v rovníkové exotice*“. Přednášející *Petr Horálek*, člen Astronomické společnosti Pardubice, nás provede strastiplnou, dobrodružnou a úspěšnou expedicí za úplným zatměním Slunce do Ugandy. Vstupné jednotné 30 Kč.
- **Celý únor** – Akce „*Souboj titánů*“. Obloha nabízí čím dál více zajímavých objektů – mimo planetu Jupiter v souhvězdí Blíženců rovněž výrazné hvězdokupy v zimních souhvězdích. Některá z těchto souhvězdí jsou doslova legendární a dokonce o nich již byly natočené celovečerní filmy. Pozorujeme každé úterý, středu a čtvrtek mezi 19. a 21. hodinou.
- **Pátek 28. února od 19 hodin** – Přednáška „*Příběhy malých těles Sluneční soustavy*“. Přednášející a vzácný host *Petr Scheirich*, pracovník Astronomického ústavu v Ondřejově, bude poutavě vyprávět o strastiplných osudech planetek a asteroidů, kterých není nikde málo. Hrozí nám nebezpečí z vesmíru? A jak často se odehrává katastrofa podobná té před rokem v Rusku? Vstupné jednotné 30 Kč.

HVĚZDÁRNA JE V ZIMĚ OTEVŘENA:

PROSINEC	STŘEDA, ČTVRTEK, PÁTEK	18:00 – 20:00
LEDEN	STŘEDA, ČTVRTEK, PÁTEK	18:00 – 20:00
ÚNOR	STŘEDA, ČTVRTEK, PÁTEK	19:00 – 21:00

POZOROVÁNÍ POUZE ZA JASNÉHO POČASÍ, JINAK NÁHRADNÍ PROGRAM.

VSTUPNÉ: Dospělí **30 Kč**, Děti (do 15 let) **15 Kč**

Objednávky pro organizované kolektivy i jednotlivce mimo uvedený čas zasílejte vedoucímu pracovníkovi Hvězdárny barona Artura Krause, panu *Petru Komárkovi*.

e-mail: info@astropardubice.cz, *telefon:* **603 165 366, 466 310 563**

Další informace naleznete na:

www.astropardubice.cz